

Turgay Fişekçi

Şair ve yazar. Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı Genel Sekreteridir. İki aylık edebiyat dergisi *Sözcükler*'in kurucusu ve yayın yönetmenidir.

Soner Tuna (1966-2019)

1966 yılında Kocaeli'de doğdu. 1988 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Grafik Bölümünden mezun oldu. *Deli*, *RR*, *Dinozor*, *Aydınlık*, *Bilim ve Ütopya*, *Yeni Yüzyıl*, *Ateş*, *Akrebın Gölgesi*, *HBR*, *Resimli Roman*, *Küstah* gibi çeşitli dergi ve gazetelerde çizgi roman ve illüstrasyonlar yaptı. Trakya Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 12 Ekim 2019 günü aramızdan ayrıldı. *Çizgilerle Madam Curie* ve *Çizgilerle Rosa Luxemburg* kitapları da Yordam Kitap tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Kitap: 311 • Çizgilerle Nâzım Hikmet • Soner Tuna - Turgay Fişekçi
ISBN 978-605-172-241-2 • *Düzeltilme:* Turgay Fişekçi
Kapak Tasarım: Savaş Çekiç • *Uygulama:* Gönül Göner
Birinci Basım: Ocak 2018 • *İkinci Basım:* Aralık 2019
© Soner Tuna, 2018; © Yordam Kitap, 2018

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Çağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamKitap • www.twitter.com/YordamKitap
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: **Pasifik Ofset** (Sertifika No: 44451)
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul
T: 0212 412 17 77

ÇİZGİLERLE
NÂZİM HİKMET

SONER TUNA

(ÇİZGİLER)

TURGAY FİŞEKÇİ

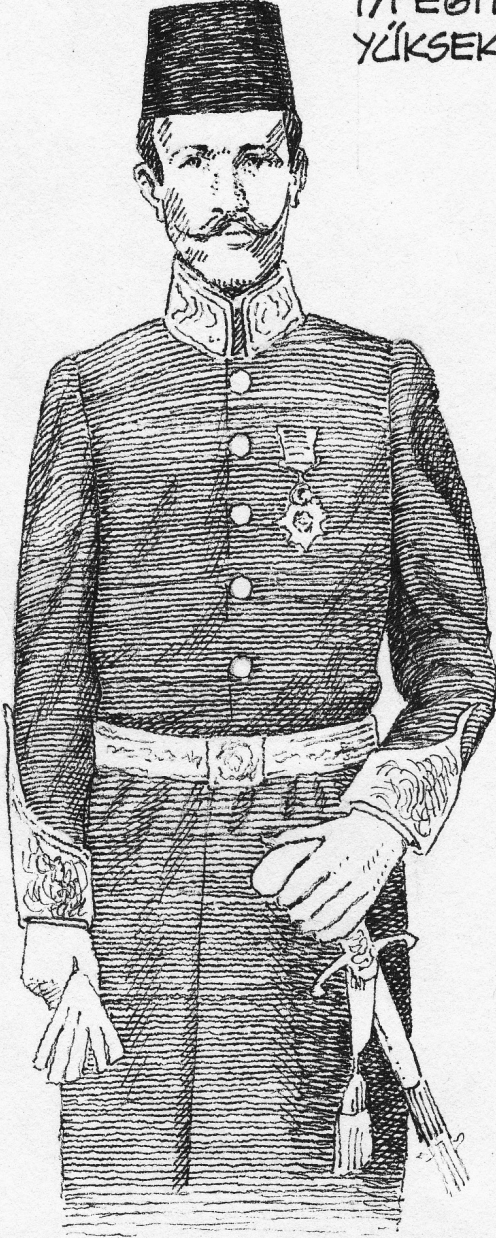
(METİN)

Yordam Kitap

NÄZİM HİKMET, PEK ÇOK YÖNDEN TALİHLİ
BİR ÇOCUK. HEM ANNÉ, HEM DE BABASI
AYDIN İNSANLAR.

BABASI HİKMET BEY,
GÜZEL SANATLARA İLHİ DUYAN,
İYİ EĞİTİM GÖRMÜŞ BİR
YÜKSEK MEMUR;

ANNESİ CELİLE HANIM RESSAM ;

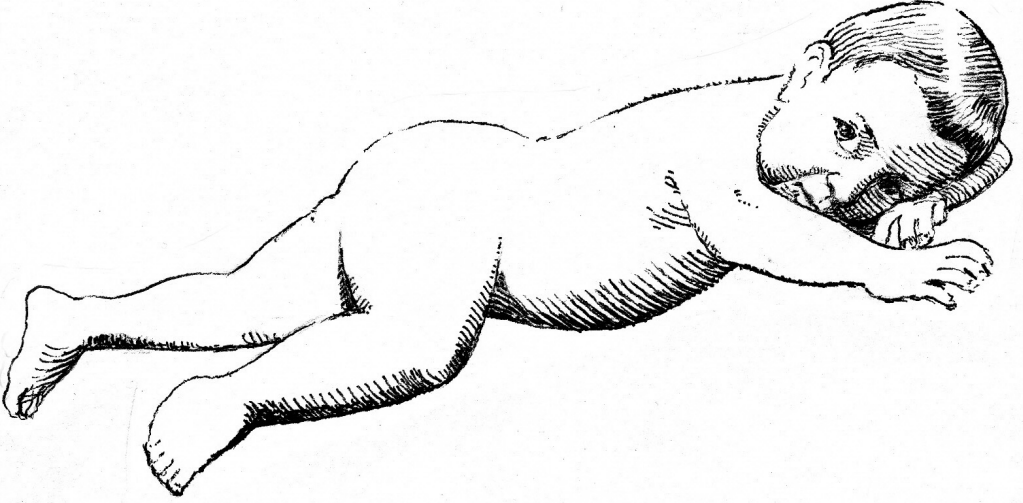
Namik Kemal

BABASININ BABASI MEHMET NÂZİM PAŞA,
MEVLEVI TARİKATINA BAĞLI, ÖZGÜRLÜKÇÜ
DÜŞÜNCEDE ŞAİR VE ÇEVİRMEN. NAMIK KEMAL'İN,
MİTHAT PAŞA'NIN ARKADAŞI.

EVİNDE DÜZENLENEN TOPLANTILARDA,
NAMIK KEMAL GİBİ YENİLİKÇİ, ÖZGÜRLÜKÇÜ,
TOPLUMCU VE TEVFIK FİKRET GİBİ YURTSEVER,
ÖZGÜRLÜKÇÜ VE SAVAŞ KARŞITI ŞAİRLERİN
ŞİİRLERİ OKUNUYOR.

KÜÇÜK NÂZİM BU ŞİİRLERİ DİNLEYEREK
BÜYÜYECEK.

NÂZİM HİKMET, SELANİK'TE DOĞDU.
DOĞDUĞUNDA BÂBASI BU KENTTE MEMUR
OLARAK BULUNUYORDU.

— 1902'DE DOĞDUM
DOĞDUĞUM ŞEHRE DÖNMEDİM BİR DAHA
GERİYE DÖNMEYİ SEVMEM

O TARİHLERDE DEDESİ NÂZİM PAŞA İSE
DİYARBAKIR VALİSİYDİ. KISA SÜRE SONRA DEDE
HALEP VALİLİĞİNE ATANDI, BABA DA MEMURİ-
YETTEN İSTİFA EDİNCE AİLE HALEP'TE BULUŞTU.

EVDE SÜREKLİ MEVLÂNÂ'DAN YÜKSEK SESLE
ŞİİRLER OKUYAN NÂZİM PAŞA, TORUNU NÂZİM'
IN DA ŞAİR OLMASINI İSTİYORDU.

NÂZİM, DEDESİNİN MEVLEVİLERLE YAPTIĞI
TOPLANTILARI İZLİYOR, OKUNAN ŞİİRLERİ, YAPILAN
SOHBETLERİ DİNLİYORDU.

KULAĞI BURADA SAATLER BOYU OKUNAN
ŞİİRLERİN EZGİLERİYLE DOLUYDU.

Halep 1905

KARDESİ SAMİYE'NİN DOĞDUĞU YIL
(1907) İSTANBUL'A DÖNDÜLER. ÖNCE BAHARİYE'DE, SONRA DA GÖZTEPE'DE OTURDULAR.
NÂZİM BURADAKİ TAŞMEKTEP'TE İLK ÖĞ-
RENİMİNE BAŞLADI.

DÜNYAYI YENİ YENİ ANLAMAYA BAŞLADI.
Ğİ BU İLK GENÇLİK YILLARININ BAŞINDA
ÇÖKMEKTE OLAN KOCA BİR İMPARATORLUĞUN
ENKAZI İÇİNDE BULMUŞTU KENDİNİ.

BU YÜZDEN HENÜZ ON BİR YAŞINDA YAZDIĞI İLK ŞİİRİNİN ADI "FERYAD-I VATAN"DIR.

ŞİİRİNDE, BALKAN SAVAŞI'NIN YENİLGİYLE SON BULMASI ARDINDAN YAŞANAN ACILARI ANLATIYORDU.

Sisli bir sabahı henüz
Etrafı bürümüştü bir duman
Uzaktan geldi bir ses ah aman aman!
Sen bu feryad-ı vatani dinle işit
Dinle de vicdanına öyle hükmet
Vatanın parçalanmış bağı
Bekliyor senden ümit.

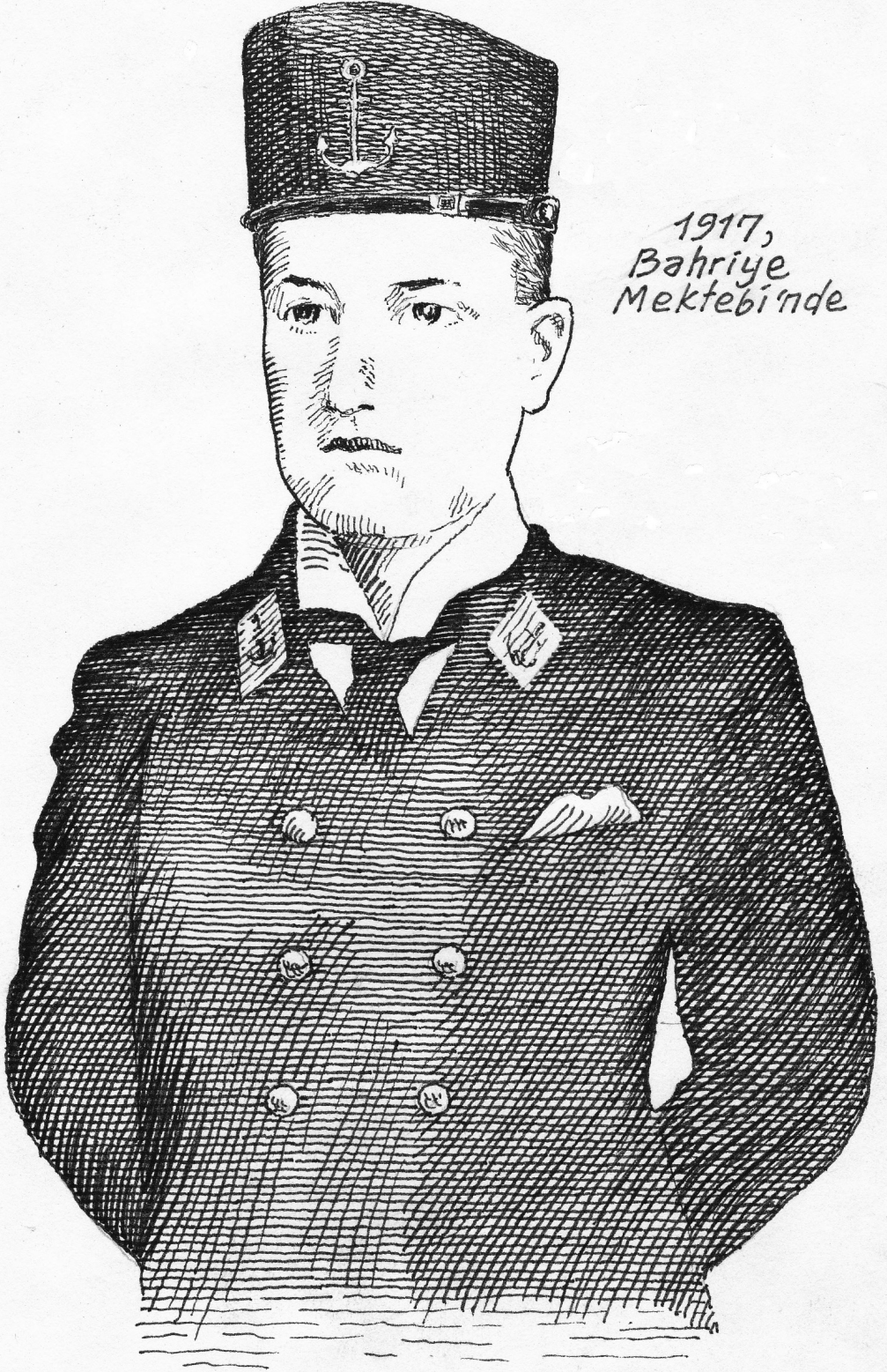
1914 'TE ON İKİ YAŞINDA YAZDIĞI İKİNCİ ŞİİRİ ON BİR DİZELİK "BİR BAHRIYELİNİN AĞZINDAN" İSE,

Vatan uğrunda fedâ-yı cana
Benim gibi çok kişiler var.

DIYEREK BİTER.

BU İKİ ŞİİRDE VE SONRASINDAKİ ŞİİRLERDE DE GÖRÜLEN TEMEL ÖZELLİK GENÇ NÂZİM'DAKİ YURTSEVERLİK DUYGUSUDUR.

SAIRİN YAŞAMININ SONUNA DEK ŞİİRLERİNDE HİÇ EKŞİLMEYEN SÜRECEK ANA TEMALARINDAN BİRİNİ OLUŞTURAN YURTSEVERLİK DUYGUSU, ONU TA EN BAŞTA ŞİİR YAZMAYA YÖNLENDİREN ANA ETKEN OLMUŞTUR.

1917,
Bahriye
Mektebi'nde

GÖZTEPE'DEKİ TAŞMEKTEP'TE İLKOKULLU BİTİRİNCE DÖNEMİN EN İYİ OKULU SAYILAN GALATASARAY LİSESİ'NE YAZDIRILDI. BURADA FRANSIZCASINI PEKİSTİRDİ. ANCAK SAVAŞ YILLARINDA AİLESİNİN GELİRLERİNİN YETERLİĞİ NEDENİYLE SONRADAN KAYDI NİŞANTAŞI LİSESİ'NE ALINDI.

YAKINA GELEN SAVAŞ ONUN DİKKATİNİ DE BU KONUDA YOĞUNLAŞTIRDI. HELE DAYI SININ ÇANAKKALE SAVAŞI'NDA ÖLMESİNE ÇOK ÜZÜLDÜ. ONU ANLATAN ŞİİRLER YAZDI.

BİR AKSAM DENİZ BAKANI CEMAL PAŞA'NIN ZİYARETİ SIRASINDA NÂZİM'İN DENİZCİLERLE İLGİLİ YAZDIĞI BİR ŞİİRİ OKUNCUCA PAŞA ÖĞRENİMİNİ BAHRİYE MEKTEBİ'NDE SÜRDÜRMESİNİ İSTEDİ.

1917'DE ON BEŞ YAŞINDA HEYBELİADA BAHRİYE MEKTEBİNE BAŞLADI.

BAHRİYE MEKTEBİNİN ÖĞRENCİSİ OLMASI
ONU DAHA BİRÇOK GERÇEKLE YÜZLEŞTİRDİ.
HAYATI KAVRAYIŞI, TOPLUMUN YAŞADIĞI ALABO-
RA, BİR YANDA ÖSMANLI'NIN ÇÖKÜŞÜ, ÖTE YAN-
DA ANADOLU'DA BAŞLATILMAYA ÇALIŞILAN
KURTULUŞ HAREKETİ...

İSTANBUL'UN İSGALİ SIRASINDA YAŞANAN
16 MART OLAYI ÜZERİNE YAZDIĞI ÖFKE DOLU
DİZELERİ, HENÜZ BİCEMİNİ OTURTMADIĞI İLK
GENÇLİK DÖNEMİNİ YANSITIYORDU.

ÇANAKKALE SAVASI'YLA BOĞAZLARDAN
SOKULMAYAN İSGALCİ İNGİLİZ ASKERLERİNİN
İSİMLERİNİ AĞZINA ALMADAN "ADALI HAY-
DUT" A SESLENİYORDU İSTANBUL ADINA:

*Daha dün atıldığın, daha dün kovulduğun,
Daha dün kaçmak için ummanı dar bulduğun,
Daha dün kapısında dövüldüğün bir yere,
Girdin bir kahpe gibi sığınıp hilelere.
Girdin karanlıklarda adı bir hırsız gibi!
Simdi de diyorsun ki: Artık benim sahibi,
'Ölmez güzelliğiyle artık İstanbul benim!
Ben bütün bir cihanı yumruğuyla ezenim!
Ah ey! Adalı Haydut sunu unutmakı biz
Mukaddes haklarını ezdirmeyenlerdeniz!*

NÂZİM HİKMET'İN OKULDAKİ TARİH VE EDEBİYAT ÖĞRETMENİ DÖNEMİN ÜNLÜ SAİRLİ YAHYA KEMAL BEYATLI'YDI. AİLE DOSTLARI OLARAK EVLERİNE DE GELİP GİDEN SAİRE BÜYÜK HAYRANLIK DUYDU VE YAZDIĞI ŞİİRLERİNİ ONA GÖSTEREREK ELEŞTİRİLERİNİ ALDI.

DAHASI GENÇ NÂZİM'İN KİMİ ŞİİRLERİNİ
YAHYA KEMAL DÜZELTEREK, HATTA YENİ BAŞ-
TAN YAZARAK YAYIMLATTI. BU ŞİİRLER DAHA
ÇOK GENÇLİK AŞKLARINA İLİŞKİNDİR.

BİR KERESİNDE KIZKARDEŞİNİN KEDİSİ
ÜZERİNE YAZDIĞI BİR ŞİİRİ OKUDUĞUNDA
YAHYA KEMAL, KEDİYİ DE GÖRMEK İSTER,
SONRA DA ,

— SEN BU UYUZ KEDİYİ BİLE BU KA-
DAR GÜZEL ANLATABİLDİĞİNE GÖRE
İYİ ŞAİR OLACAKSIN

DER.